

ARAŞTIRMA / RESEARCH

Hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ve epistemolojik inançları

Problem solving skills and epistemological beliefs of nursing and midwifery students

Mevlüde Karadağ¹, Özgür Alpaslan², Nuriye Yıldırım Şişman³, Özge Pekin İşeri²

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Turkey

²Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Tokat, Turkey

³Düzce Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik Bölümü, Düzce, Turkey

Cukurova Medical Journal 2018;43(1):1-6.

Abstract

Purpose: This study aimed to determine the epistemological beliefs and problem solving skills of nursing and midwifery students.

Materials and Methods: The sampling of the study was made up of a total of 333 nursing and students. The data of the study were collected using personal information form, Epistemological Beliefs Scale and Problem Solving Inventory.

Results: According to Epistemological Beliefs Scale, it was determined that the beliefs of the students that learning depends on making an effort was at a low level. It was also found that the problem solving skills of the students was at a medium level. A weak negative relationship was determined between total Epistemological Beliefs Scale and total Problem Solving Inventory.

Conclusions: The study determined that there was a relationship between critical thinking trends and learning styles. Therefore, gaining critical thinking skills and trends should be among the goals of contemporary education programs, and thinking skills should be at the heart of the learning process.

Key words: Epistemological beliefs, problem solving skills, nursing student and midwifery student

Öz

Amaç: Bu çalışmada hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin epistemolojik inançları ve problem çözme becerilerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini 333 hemşirelik ve ebelik öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma verilerinin toplanmasında, tanıtıcı bilgi formu, Epistemolojik İnanç Ölçeği ve Problem Çözme Envanteri ile toplanmıştır.

Bulgular: Epistemolojik İnanç Ölçeğine göre öğrencilerin öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna dair inançlarının düşük, öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna dair inançlarının yüksek ve Tek doğrunun var olduğuna dair inançlarının ise orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin problem çözme becerilerinin de orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Toplam Epistemolojik İnanç Ölçeği ile toplam Problem Çözme Envanteri arasında negatif zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Sonuç: Araştırmanın ortaya koyduğu sonuçlara göre, öğrencilerin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasında zayıf bir ilişki belirlenmiştir. Eğitimcilerin ders içeriklerinin öğrencilerin problem çözme becerilerini arttırmaya yönelik düzenlemesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Epistemolojik inanç, problem çözme, hemşirelik öğrencisi, ebelik öğrencisi

GİRİŞ

Problem çözme, çağdaş hemşireliğin ve ebeliğin az anlaşılan ancak önemli bir becerisidir. Hemşireler ve ebeler çalışmaları sırasında her gün çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Hasta bakımı, ekip çalışması ve yönetimle ilgili sorunlar gibi çeşitli ve karmaşık durumlara karşılaşan hemşirelerden bu sorunları

etkili bir şekilde çözmeleri beklenmektedir. Bu durum çağımız meslek üyelerinden olan hemşirelerin ve ebelerin gelişmelere, yeniliklere kolaylıkla uyum sağlayabilme, bilgiye ulaşabilme, bilgiyi seçebilme ve bu bilgileri özümseme gibi niteliklere sahip olmasını gerektirmektedir¹⁻⁴. Bu niteliklerin kazanılması ancak öğrencilerin bireysel özellikleri dikkate alınarak yapılandırılan öğretim-öğrenme süreci ile

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Mevlüde Karadağ, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Ankara, Turkey. E-mail: mevludekaradag@gmail.com
Geliş tarihi/Received: 28.03.2017 Kabul tarihi/Accepted: 31.05.2017

mümkündür. Dolayısı ile eğitim programlarının yapılandırılmasında öğrenmenin gerçekleşmesinde önemli rol oynayan epistemolojik inançların ve bu inançların oluşumunda etkili olan problem çözme becerilerinin belirlenmesine, zayıf yanlarının geliştirilmesine ve desteklenmesine ihtiyaç vardır⁵. Epistemolojik inançlar genel olarak bireylerin; bilgi, bilmenin ne olduğu ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiğine ilişkin inançlarını kapsamaktadır^{6,7}. Literatürde, bireysel özellikler arasında yer alan epistemolojik inançların öğrenme üzerinde önemli etkisi olduğu ve epistemolojik inançları gelişmiş öğrencilerin öğrenme konusunda daha başarılı oldukları vurgulanmaktadır⁵⁻¹⁰. Epistemolojik inançlarla ilgili çalışmalarda, bu inançların değişmez bir özellik olmadığı, zamanla değişebilen, gelişebilen psikolojik bir özellik olduğu ve bu gelişimsel süreçte epistemolojik inançların bazı etmenler tarafından etkilendiği belirtilmektedir⁵⁻¹⁰. Epistemolojik inançları gelişmiş bireylerin, olayları daha eleştirel, yaratıcı ve objektif olarak değerlendirebildiği, bu özelliğin ise bireyin bilimsel düşünme basamaklarını geliştirmesinde etkili olduğu belirtilmektedir⁷.

Problem çözme becerisi yaratıcı ve bilimsel düşünme yeteneğini gerektirmektedir¹¹. Aynı zamanda problem çözme, bireyin bilgiye ulaşmasını, bilgiyi belirli süreçlerden geçirdikten sonra kullanmasını da gerektirmektedir¹³. Problem çözme süreci araştırma, bilgiye ulaşma, karar verme, analiz ve sentez gibi bir dizi bilişsel süreçlerin etkileşimi sonucu gerçekleşmektedir¹³.

Problem çözme becerisi bir süreç içinde geliştirilen bir beceri olup eğitimle de kazandırılıp, geliştirilebilir¹⁴. Bu nedenle eğitimcilerin öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirici özel eğitim stratejiler izlemesi ve sonuçlarını takip etmesi önerilmektedir¹⁵. Eğitim bilimleri alanında eğitim gören öğrenciler ile genel üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançlarını belirlemeye yönelik çeşitli çalışmalar⁵⁻¹⁰ yapılmasına rağmen ebelik ve hemşirelik öğrencilerinin epistemolojik inançları ve problem çözme becerilerini değerlendiren çalışmalar bulunmamaktadır. Çalışmadan elde edilen verilerin hemşirelik, ebelik öğrencilerinin epistemolojik inançları ve problem çözme becerilerinin gelişimine yönelik düzenlenecek eğitim programlarına katkı sağlaması ve eğitimlerinde konuya ilişkin çalışmalara yol göstermesi hedeflenmektedir.

Bu çalışmanın amacı, hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerilerinin belirlenmesidir. Bu amaçla;

hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin epistemolojik inançları ve problem çözme becerileri nasıl olduğu ve epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasında ilişki olup olmadığı sorularına yanıt aranmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırma, tanımlayıcı, kesitsel, karşılaştırmalı ve ilişkisel araştırma tasarımına uygun yapılmıştır. 2013-2014 Eğitim öğretim yılında Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sağlık Yüksekokuluna devam eden öğrencilerle yürütülmüştür. Araştırmanın yapıldığı sağlık yüksekokulunda klasik eğitim yöntemi uygulamakta olup hemşirelik ve ebelik bölümüne öğrenci alınmaktadır.

Çalışmanın evrenini, hemşirelikten 356 ve ebelikten 263 öğrenci olmak üzere, toplam 619 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiştir. Araştırmanın uygulandığı günlerde okulda bulunan ve araştırmaya katılan 462 (%74) öğrenci örneklem grubunu oluşturmuştur. Örnekleme giren öğrencilerin 299'u kız ve 34'ü erkektir. Öğrencilerin 132'si birinci sınıf, 50'si ikinci sınıf, 63'ü üçüncü sınıf, 108'i dördüncü sınıfta öğrenim görmekte olup; % 57,51'i hemşirelik, %42,48 'i ise ebelik bölümünde okumaktadır. Yaş ortalaması 20.04'tür.

Çalışma için araştırmanın yürütüldüğü üniversitenin Etik Kurulun'dan (sayı: 184, proje no:13-KAEK-101, Tarih: 09.04.2013) izin alınmıştır. Araştırmanın uygulandığı Sağlık Yüksekokulu Müdürlüğü'nden yazılı izin alınmıştır. Ayrıca sağlık yüksekokulu öğrencilerinden de yazılı onam alınmıştır.

Veri toplama araçları

Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan tanıtıcı bilgi formu, Epistemolojik İnanç Ölçeği ve Problem Çözme Ölçeği kullanıldı. Veri toplama işlemi grup halinde sınıf ortamında gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin bilgi formunu doldurması ortalama 20 dakika sürmüştür.

Tanıtıcı bilgi formu: Bu form araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup, öğrencilerin cinsiyet, yaş, sınıf ve bölümle ilgili sorular yer almıştır

Epistemolojik İnanç Ölçeği: Epistemolojik inanç Ölçeği Schommer (1990) tarafından geliştirilmiş, Türkçe'ye çeviri ve uyarlaması ile geçerlik ve güvenirlik çalışması Deryakulu ve Büyükoztürk

(2002) tarafından yapılmış¹⁶. Ölçek, 5 dereceli Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin, “Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğuna İnanç”, “Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğuna İnanç” ve “Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç” adlı üç faktörü bulunmaktadır. Ölçeğin her bir faktöründen alınan yüksek puan, bireyin o faktöre ilişkin olgunlaşmamış / gelişmemiş inançlara sahip olduğunu, düşük puan ise olgunlaşmış / gelişmiş inançlara sahip olduğunu göstermektedir¹⁶. Çalışma grubunun toplam iç tutarlılık katsayısı 0.82; alt ölçeklerinin ise 0.89 ile 0.61 arasında değişmektedir.

Problem Çözme Ölçeği (PÇÖ): Heppner ve Peterson (1982) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe’ye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması ilk kez Taylan (1990), ikinci kez Şahin Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından yapılmıştır¹⁷. Bu araştırmada Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından yapılan uyarlama çalışması esas alınmıştır. Ölçek 6 puanlı likert tipinde 35 maddeden oluşmakta, “1” tamamen katılmayı “6” ise tamamen katılmamayı göstermektedir. Ölçeğin sorun çözme güveni (SÇG); yaklaşma-kaçınma biçimi (YKB) ve kişisel kontrol (KK) olmak üzere üç alt boyutu vardır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 32, en yüksek puan ise 192’dir. 32-80 arası puanlar yüksek düzeyde problem çözme becerisini, 81-192 arası

puanlar ise düşük düzeyde problem çözme becerisini ifade etmektedir¹⁷. Çalışma grubunun toplam iç tutarlılık katsayısı 0.76; alt ölçeklerinin ise 0.76 ile 0.45 arasında değişmektedir.

İstatistiksel analiz

Veriler SPSS 16.0 paket programıyla analiz edilmiştir. Toplanan veriler, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız örneklem için t testi, ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. Anlamlı farklılıkların çıktığı gruplarda farkın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için Tukey testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Öğrencilerin epistemolojik inanç düzeyleri incelendiğinde, Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanma (ÖÇBOİ) boyutunda ortalamanın hemşirelik öğrencilerinde 65.21 ebelik öğrencilerinde ise 68.44 olduğu görülmektedir. Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanma (ÖYBOİ) boyutunda ortalama hemşirelik öğrencilerinde 7.53 ebelik öğrencilerinde ise 7.53’tür. Tek doğrunun var olduğuna dair inanç (TBDVOİ) boyutunda ise ortalama hemşirelik öğrencilerinde 16.77, ebelik öğrencilerinde ise 17.39’dur (Tablo 1).

Tablo 1. Bilimsel epistemolojik inanç ölçeğinin toplam ve alt grup ortalamalarının bölümlere göre dağılımı

Epistemolojik İnanç Ölçeği (Ort±ss)	Hemşirelik (n=129)	Ebelik (n=204)	t	p
Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanma	65.21±13.62	68.44±11.18	2.251	0.025
Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanma	8.00 ±3.32	8.00 ±3.09	-0.056	0.95
Tek doğrunun var olduğuna dair inanç	16.77±4.675	17.39±4.57	1.190	0.235
Toplam	89.52±14.08	93.35±13.12	2.519	0.012

Sonuç olarak öğrencilerin ÖÇBOİ az gelişmiş, ÖYBOİ ve TBDVOİ gelişmiş olduğu söylenebilir. Hemşirelik grubundaki öğrencilerin ÖÇBOİ ve toplam puanı ebelik öğrencilerine göre anlamlı derecede düşüktür. Bu bulgu hemşirelik öğrencilerinin epistemolojik ve ÖÇBOİ inançlarının ebelik öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Tabloda yer almamakla birlikte öğrencilerin cinsiyetleri ile epistemolojik inanç ölçeğinin toplam ve alt grup ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir (p >0.05). Tablo 2’de öğrencilerin problem çözme ölçeğinden aldıkları toplam ve alt boyutlara ait puan ortalamaları görülmektedir. Buna göre problem çözme ölçeği toplam puan ortalamaları hemşirelerde

94.65 ± 14.36, ebelerde ise 96.39 ± 15.90’dur. Puan ortalamaları ölçeğin alt boyutlarına göre incelendiğinde ise sırasıyla hemşire ve ebelerde Problem çözme yeteneğine güven (PÇYG) alt ölçeği puan ortalamasının 27.24 ± 7.84, 27.77±8,95, Yaklaşma kaçınma biçimi (YKB) alt ölçeği puan ortalamasının 48,18±7,88, 49.03±8.11 ve Kişisel kontrol (KK) puan ortalamasının ise 19,21±3,43 ; 19.58±3.41 olduğu belirlenmiştir. Bu bulgular öğrencilerinin problem çözme becerilerinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. Hemşire ve ebelik öğrencilerinin puan ortalamaları açısından gruplar arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır (p>0,05). Tabloda yer almamakla birlikte öğrencilerin cinsiyetleri ile problem çözme ölçeğinin

toplam ve alt grup ortalamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0.05$).

Tablo 2. Problem çözme ölçeğinin toplam ve alt grup ortalamalarının bölümlere göre dağılımı

Problem Çözme Ölçeği	Hemşirelik (n=129)	Ebelik (n=204)	t	p
Problem çözme yeteneğine güven	27.24±7.84	27.77±8.95	0.548	0.584
Yaklaşma kaçınma biçimi	48.18±7.88	49.03±8.11	0.939	0.348
Kişisel kontrol	19.21±3.43	19.58±3.41	0.950	0.343
Toplam	94.65±14.36	96.39±15.90	1.010	0.313

Tablo 3. Öğrencilerin problem çözme ile epistemolojik inanç arasındaki ilişkiye göre dağılımı

PÇB	Epistemolojik İnanç	Ebelik		Hemşirelik	
		r	p	r	p
Problem çözme güveni	Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanma	-0.255	0.001	-0.216	0.014
	Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanma	0.193	0.006	0.049	0.578
	Tek doğrunun var olduğuna dair inanç	0.156	0.025	0.057	0.520
Yaklaşma kaçınma biçimi	Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanma	-0.260	0.001	-0.343	0.001
	Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanma	0.270	0.003	0.117	0.187
	Tek doğrunun var olduğuna dair inanç	0.123	0.079	0.128	0.149
Kişisel kontrol	Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanma	-0.120	0.088	0.028	0.749
	Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanma	0.106	0.132	0.155	0.079
	Tek doğrunun var olduğuna dair inanç	-0.023	0.740	0.090	0.311
Toplam		0.150	0.032	-0.218	0.013

Öğrencilerin problem çözme toplam puanı ile epistemolojik inanç toplam puan ortalaması arasında ve Problem çözme yeteneğine güveni ve Yaklaşma kaçınma biçimi ile ÖÇBOİ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p < 0.05$). Bu ilişki istatistiksel olarak anlamlı olmakla birlikte negatif yönlü ve güçlü değildir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerin Problem çözme güveni ve Yaklaşma kaçınma biçimi ile ÖYBOİ arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olmakla birlikte pozitif yönlü ve güçlü değildir.

TARTIŞMA

Geleceğin sağlık çalışanları olan hemşire ve ebelerin sahip olmaları gereken önemli becerilerden birisi de problem çözme becerisidir. Bu çalışmada hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin tek bir doğrunun var olduğuna ve öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna dair inançlarının; öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna dair inançlarına kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Eroğlu ve Güven'in çalışmalarında üniversite öğrencilerinin tek bir doğrunun var olduğuna ilişkin inançlarının diğer iki boyuta (öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna dair inanç ve öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğu inancı) göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir⁸. Yılmaz'ın hemşirelik öğrencileriyle yaptığı çalışmada öğrencilerin öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna dair inançlarının

en gelişmiş boyut olduğunu bulmuşlardır¹⁸. Ayrıca üniversite öğrencileriyle çalışma yapan Aksan¹⁹; Yılmaz²⁰; ve Kaymak¹⁰; ile öğretmenlerin epistemolojik inançlarını inceleyen Karhan'ın⁹ çalışma bulgularının bu çalışmanın bulgularıyla benzerlik gösterdiği saptanmıştır.

Epistemolojik inanç ölçeğinde düşük ortalama elde edilmesi öğrenme yeteneğinin gelişebileceğine, kişinin kendisinin bilgiyi oluşturarak bilgi üretebileceğine, öğrenmenin çaba ve uğraş sonucu gerçekleşeceğine, gerçeklerin zamanla değişebileceğine olan inancı ifade eder. Yüksek ortalama ise tam tersi öğrenme yeteneğinin kalıtsal olduğuna, dolayısıyla zeki öğrencilerin pek de çaba harcamadan ve çabuk kavradıklarına, diğerlerinin ise kısıtlı öğrenme yeteneklerinden dolayı zor problemleri ne kadar uğraşsalar da çözemeyeceklerine, böyle kişiler için çabanın öğrenme ile sonuçlanmayacağına, gerçeklerin kesin ve değişmezliğine olan inancı ifade eder⁹. Gelişmiş epistemolojik inanç olaylara daha eleştirel, daha yaratıcı ve daha objektif bakabilmeyi dolayısıyla bireyin bilimsel düşünme basamaklarını geliştirmesini sağlayabilmektedir⁷. Dolayısıyla öğrencilerin epistemolojik inançları probleme yaklaşımlarını etkilemektedir²².

Bu çalışmanın bulgularına göre PÇÖ toplam puan ortalamalarının hemşirelerde 94.65 ± 14.36 , ebelerde

ise 96.39 ± 15.90 olduğunu belirlenmiştir. Tezel ve arkadaşlarının⁴ yaptıkları çalışmada hemşirelik öğrencilerin PÇÖ puan ortalamalarını 89.9 ± 22.1 , Durmaz ve arkadaşlarının³ yaptıkları çalışmada sağlık yüksekokulu öğrencilerin PÇÖ puan ortalamalarını 82.37 ± 19.23 , Altun'un¹ çalışmasında hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin PÇÖ puan ortalaması 84.74 ± 19.00 olarak ve Koç ve arkadaşlarının²¹ çalışmasında ise hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin PÇÖ puan ortalaması 107.67 ± 12.57 olduğunu saptamışlardır. Bu çalışmanın bulgularının konu ile ilgili yapılan çalışma sonuçları ile uyumlu olduğu bulunmuştur.

Çalışmada öğrencilerin hem epistemolojik inançları hem de problem çözme becerilerinin cinsiyet değişkenine göre değişmediği saptanmıştır. Ancak çalışma grubundaki erkek öğrenci sayısı kız öğrencilere göre daha azdır. Bunun nedeni ise Türkiye'de erkek öğrenciler 2007 yılından itibaren hemşirelik eğitimine alınmış olması²² ve ebelik programlarına ise erkek öğrenci alınmasıdır.

Son olarak çalışmada öğrencilerin problem çözme toplam puanı ile epistemolojik inanç toplam puan ortalaması arasında; Problem çözme yeteneğine güveni ve Yaklaşma kaçınma biçimi ile ÖÇBOİ arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($p < 0.05$).

Literatür incelendiğinde bireyin epistemolojik inançlarının problem çözme sürecine etkisini inceleyen sınırlı sayıda çalışma olduğu görülmektedir^{5,23}. Yılmaz ve Delice'nin matematik öğretmen adaylarının epistemolojik inançlarının problem çözme sürecine etkisini inceledikleri çalışmada; öğretmen adaylarının problem çözme süreçlerini etkileyen bazı inançları olduğu belirlenmiştir. Bazı adayların matematik problemlerini kısa süre içerisinde çözemeyince yapamayacağına inandığı tespit edilmiştir. Bu durumda, öğretmen adaylarının problemleri çözmeyi denemekten vazgeçtiği saptanmıştır. Bununla beraber, matematik öğretmen adaylarının inançlarının performanslarını olumsuz yönde etki ettiği tespit edilmiştir²³.

Aksan ve Sözer'in üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasında bir ilişki olup olmadığını inceledikleri çalışmalarında ise, eğitim fakültesi ve fen edebiyat fakültesi öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasında anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır¹⁹. Öğrenmenin çabaya bağlı

olduğuna inanan öğrencilerin problem çözme sürecinde değerlendirici bir yaklaşım belirledikleri tespit edilmiştir. Buna ek olarak, tek bir doğrunun var olduğu inancına yakın olmayan öğrenciler problem çözme sürecinde ortaya çıkan sonuç ile bekledikleri sonucu karşılaştırma eğilimi gösterdikleri belirlenmiştir¹⁹.

Bu çalışmanın sonucunda; hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin ÖÇBOİ az gelişmiş, ÖYBOİ ve TBDVOİ gelişmiş, problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğunu ve epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasında zayıf bir ilişki olduğu saptanmıştır. Gelişmiş epistemolojik inanışlı bireyler, olaylara daha eleştirel, daha yaratıcı ve daha objektif bakabilmekte, bu durum ise bireyin bilimsel düşünme basamaklarını geliştirmesini sağlayabilmektedir. Bireylerin epistemolojik inanışların gelişme düzeyini etkileyen en önemli etkenlerden biri ise eğitim-öğretim sürecidir. Bireyin sahip olduğu epistemolojik tutumları, geliştirilebilir niteliktedir⁷. Eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin kazandırılabilmesi için hemşirelik eğitiminin yürütülmesinde zihinsel süreci aktif kılan ve düşünmeyi sağlayan eğitim modelleri ve eğitim teknikleri stratejilerinin kullanılması önerilmektedir.

Araştırmanın, bir sağlık yüksekokulunda yapıldığı için sonuçları tüm hemşire ve ebe öğrencilere genelleme yapılamaz. Ayrıca erkek öğrenci sayısının kız öğrencilere göre çok az olması çalışmanın en önemli sınırlığıdır. Değerlendirmeler, öğrencilerin verdikleri yanıtlara dayanarak yapılmıştır.

Günümüzde hemşirelik/ ebelik eğitiminde yaratıcı ve eleştirel düşüncenin öğretilmesi zorunluluk haline gelmiştir. Eleştirel düşünme egzersizlerinin öğrencilikten itibaren yaptırılması gerekmektedir. Ancak literatürde hemşirelik eğitiminde yaratıcı ve eleştirel düşünmeyi öğretecek, eğitim modellerinin kullanımlarının test edildiği ve sonuçlarının paylaşıldığı sınırlı sayıda çalışma vardır¹⁵. Bu nedenle gelecekte farklı eğitim tekniklerinin öğrencilerin eleştirel düşünme ve problem çözme becerisine ilişkisinin belirlenerek sonuçlarının paylaşılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

8th World Conference on Educational Sciences, 4-6 Şubat 2016, Madrid, İspanya sözel bildiri olarak sunulmuştur

KAYNAKLAR

1. Altun I. The perceived problem solving ability and

- values of student nurses and midwives. *Nurse Educ Today*. 2003;23:575-84.
2. Yurttaş A, Yetkin A. Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin empatik becerileri ile problem çözme becerilerinin karşılaştırılması. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2003;6:1-13.
 3. Durmaz Ş, Kaçar Z, Can S, Koca R, Yeşilova D, Tortumoğlu G. Çanakkale sağlık yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerileri (PÇB) ve etkileyen bazı faktörler. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2007;10:63-71.
 4. Tezel A, Arslan S, Topal M, Aydoğan Ö, Koç Ç, Şenlik M. Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ve depresyon düzeylerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*. 2009;12:1-9.
 5. Aksan N, Sözer M A. Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişkiler. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2007;8:31-50.
 6. Deryakulu D. Üniversite öğrencilerinin öğrenme ve ders çalışma stratejileri ile epistemolojik inançları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 2004;2:230-49.
 7. Demir S, Akınoğlu O. Epistemolojik inanışlar ve öğretme öğrenme süreçleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2010;32:75-93.
 8. Eroğlu SE, Güven K. Üniversite öğrencilerinin bilimsel epistemolojik inançlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2006;16:295-312.
 9. Karhan İ. İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin epistemolojik inançlarının demografik özelliklerine ve bilgi teknolojilerini kullanma durumlarına göre incelenmesi (Doktora tezi). İstanbul, Yıldız Teknik Üniversitesi, 2007.
 10. Kaymak, E. Öğrencilerin epistemolojik inanış düzeyleri ile fiziğe ait kavramsal değişimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). İstanbul, Marmara Üniversitesi, 2010.
 11. Üstün A, Bozkurt E. İlköğretim okulu müdürlerinin kendilerini algılayışlarına göre problem çözme becerilerini etkileyen bazı mesleki faktörler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 2003;11:13-20.
 12. Abaan S, Altıntoprak A. Hemşirelerde problem çözme becerileri: öz değerlendirme sonuçlarının analizi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*. 2005;12:062-076.
 13. Koç Z, Koyuncu S, Sağlam Z. Sağlık yüksekokulu hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin problem çözme beceri düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2015;12:41-50.
 14. Kanbay Y, Aslan Ö, Işık E, Kılınc N. Hemşirelik lisans öğrencilerinin problem çözme ve eleştirel düşünme becerileri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 2013;3:244-51.
 15. Karadağ, M, Pekin Ö, Etikan I. Determining nursing student knowledge, behavior and beliefs for breast cancer and breast self-examination receiving courses with two different approaches. *Asian Pac J Cancer Prev*. 2014;15:3885-90.
 16. Deryakulu D. Büyüköztürk, Ş. Epistemolojik İnanç Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Eğitim Araştırmaları*. 2002;8:111-25.
 17. Şahin N, Şahin NH, Heppner, PP. Psychometric properties of the problem solving inventory in a group of Turkish university students. *Cognit Ther Res*. 1993;17:379-96.
 18. Yılmaz A. Hemşirelik öğrencilerinin epistemolojik inançları ile denetim odağı arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi). İstanbul, İstanbul Üniversitesi, 2007.
 19. Aksan N. Üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları ile problem çözme becerileri arasındaki ilişki (Yüksek lisans tezi). Çanakkale, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, 2006.
 20. Yılmaz K. Öğrencilerin epistemolojik ve matematik problem çözümlerine yönelik inançlarının problem çözme sürecine etkisinin araştırılması (Yüksek lisans tezi). İstanbul, Marmara Üniversitesi, 2007.
 21. Koç Z, Koyuncu S, Sağlam Z. Sağlık Yüksekokulu hemşirelik ve ebelik öğrencilerinin problem çözme beceri düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2015;12:41-50.
 22. Sarıtaş S, Karadağ M, Yıldırım D. School for health sciences university students' opinions about male nurses. *J Prof Nurs*. 2009;25:279-84.
 23. Yılmaz K, Delice A. Öğretmen adaylarının epistemolojik ve problem çözme inançlarının problem çözme sürecine etkisi. 16. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. Kongre Kitabı 2007; Tokat.